

KOMPOSTOVÁNÍ aneb – náměty, kterak proměnit odpad v poklad

Město Štramberk se v roce 2014 finančně spolupodílelo na získání 230 kompostérů, které jsou v současné době na našem katastru v péči občanů, kteří si o ně požádali.

Ke kompostování není nutný přímo průmyslově vyrobený kompostér, kompostovat se dá na hromadách nebo v jiných zásobnících, kde bioodpad uložíme. Kompostovací hromada by však neměla být více jak 1 m vysoká a 2 metry široká, aby byl zajištěn stálý přístup vzduchu. Délka může být libovolná.

Pro ty, kteří mají kompostér i pro ty, kteří kompostují jiným způsobem nebo o tom teprve přemýšlí, přikládám pár podnětů.

PROČ KOMPOSTOVAT

Během pěstování z půdy postupně mizí živiny, které je potřeba průběžně doplňovat. Chemická hnojiva mohou mít negativní účinek na přirozenou strukturu půdy. Potřebný organický materiál bohatý na živiny si snadno připravíme sami kompostováním, během kterého dochází za pomoci vzduchu a půdních mikroorganismů k přeměně velkých organických látek na menší, stabilnější a pro rostliny snadněji dostupnější složky označované jako humus.

Kromě získání kvalitního a levného hnojiva ještě vytríděním bioodpadu můžeme omezit až o jednu třetinu množství odpadu, které by jinak končilo na skládce.

UMÍSTĚNÍ KOMPOSTÉRU

- Před umístěním půdu nakypřete
- Neumísťujte na asfalt a beton
- Vhodné na slunné – polostinné místo

ZÁSADY KOMPOSTOVÁNÍ

MATERIÁL VHODNÝ KE KOMPOSTOVÁNÍ

Správné složení kompostu je základem pro jeho správnou tvorbu. Dbejte na pestré složení kompostu.

Zelený odpad je bohatý na dusík a vyznačuje se měkkostí a vlhkostí - ovoce a zelenina, čerstvá tráva, čerstvé listí, hnůj, močůvka, kávový lógr, čajové zbytky,...

Hnědý odpad je bohatý na uhlík a vyznačuje se tvrdostí a suchostí - suché listí, sláma, natrhaný karton, obaly a skořápky od vajíček, piliny, třísky, štěpka, kůra, rozdrcené větvičky, ořechové skořápky,...

Správný kompost by se proto měl skládat z obou skupin odpadů. V podstatě je možné kompostovat všechny organické látky, pozor však na chemicky ošetřený materiál a rostliny napadené různými chorobami.

CO NEPŘIDÁVAT DO KOMPOSTU

Kosti a zbytky masa, pecky, slupky z tropického ovoce (bývají chemicky ošetřeny), popel z uhlí, plevel, větve z tují, rostliny napadené chorobami, prach z vysavačů, plasty, sklo, kov, barvy a ředidla, léky, potišťený papír (časopisy), výkaly, pleny,...

JAK KOMPOSTOVAT

- Při zakládání kompostu je vhodné na dno vyskládat cca 15 cm vysokou vrstvu hnědého materiálu (hrubého a vzdušného), který nesmí chybět ani ve vyšších vrstvách k zajištění dobré aerace.
- Kompostování urychlí přidání malého množství již vyzrálého kompostu – obsahuje namnožené půdní mikroorganismy. Umístit nejlépe na dno nádoby.
- Vrstvy hnědého a zeleného odpadu střídat, příliš hrubý materiál je dobré nadrtit. Na dva až tři díly hnědého připadá jeden díl zeleného. Máme-li větší množství trávy a vařených kuchyňských zbytků, je dobré je míchat s hrubším materiálem (nadcené větve, sláma) a prosypávat zralým kompostem nebo zeminou.
- Hmotu občas prolijeme kbelíkem vody.
- Dostatečně provzdušňujeme. Při nízkém obsahu kyslíku dochází ke značnému zpomalení celého procesu a k hromadění amoniaku (čpavku), což se projeví zápachem. Minimálně jednou za tři měsíce by se měl kompost přeložit, aby se spodní části dostaly na povrch a naopak. Zpočátku se doporučuje překládat častěji, a to po měsíci založení kompostu. Kdo má k dispozici kvalitní kompostér, při zajištění správného poměru zeleného a hnědého odpadu výrobce prohlašuje, že není nutno přehazovat. Každopádně však přeházením kompostu v kompostéru proces urychlíme. Dole pak odebíráme vytvořený humus. Na trhu jsou i kompostéry otočné, kde se bioodpad dokonale promíchá.

TEPLOTA A VLHKOST

- Mikroorganismy během kompostování uvolňují velké množství tepla. Je-li kompost správně založen a udržován, udržuje si teplotu mezi 49 a 60 °C. Pokles teploty kompostu je známkou nedostatku kyslíku.
- Při 55 °C dochází k úmrtí nežádoucích patogenů. Podaří-li se nám kompost udržet alespoň pár dnů nad touto hodnotou, nebude vzniklý humus obsahovat organismy způsobující různé choroby rostlin.
- V letních měsících musíme ale dát pozor, aby teplota dlouhodobě nepřekročila 60 °C, jinak by došlo k úhynu potřebných půdních organismů a proces kompostování by trval podstatně delší dobu.
- Po dokončení procesu kompostování teplota poklesne asi na 38 °C. Začíná zrání kompostu, které trvá asi 2 měsíce. Během celého zrání je teplota konstantní.
- Vlhkost kompostu není potřeba nijak měřit: bude-li povrch kompostu suchý, kompost zalijeme, pokud se po jeho stlačení v prohlubni vytvoří malé bazénky, je příliš vlhký.

PROBLÉMY S KOMPOSTEM

Zápach

Může za to špatné složení nebo nedostatek vzduchu. Není – li kompost dobře provzdušněn, hnije. Pokud kompost pravidelně promícháváte, zkuste dodat kompostu uhlík přidáním hnědého materiálu (větve, listy, piliny, lepenky).

Neprobíhá rozklad

Je-li kompost příliš vysušený, zalijte jej vodou a dodejte mu dostatek dusíku ze zbytků zeleniny a ovoce či posekané trávy.

Kompostování je příliš pomalé

Přidejte trochu půdy, hotový kompost nebo příměsí aktivující tlení (např. močůvka nebo speciální urychlovače kompostů). Ujistěte se, že přidáváte dostatek zeleného materiálu kvůli obsahu dusíku.

CO SE ŠPATNĚ KOMPOSTUJE

Listí vlašského ořechu: Listy obsahují látky, které zabraňují rozkladu. Pokud jich dáte do kompostu mnoho, rozklad se zastaví. Ořechové listí nechte nejdříve alespoň rok volně na hromadě a potom postupně přidávejte do kompostu.

Čerstvá tráva sečená sekačkou: jemně sečená tráva má sklon na kompostu vytvářet krustu, kvasit a hnit. Trávu je vhodné promíchat se suchým materiálem a pokud začne hnit, kompost přeházet. Trávu je lépe před zkompostováním nechat částečně uschnout.

Jehličí, větve, konifer a túji: jehličí a větve je lepší drobně nadrtit a přidávat do kompostu postupně. Hodí se i na mulčování a vysypávání cest.

Rajčata napadená plísní, jablka s moniliózou apod: Choroby se šíří vzduchem. Silně napadené plody můžeme na zahradě zakopat, do kompostu se nedávají.

Kvetoucí plevel se semeny- pokud dáme plevely se semeny do kompostu, mohli bychom si je další rok roznést po záhonech. Lépe udělat z nich zákvas (jíchu)- kopřivy a různý plevel se dá do sudu s vodou a nechá se na slunci. Směs po nějakém čase zkvasí – tato nevábně vonící hmota je vynikající hnojivo. Kopřivová jícha se používá i jako postřik proti mšicím. Pokud nechceme vyrábět jíchu, můžeme dát plevely do igelitového pytle nebo jej jím překrýt, utěsníme a necháme několik týdnů na slunci na zahradě. Po zapaření a likvidaci semen dáme do kompostu.

Pro toho, kdo má v blízkosti hnědý kontejner na bioodpad je řešením zejména plevely se semeny a nemocné rostliny uložit tam.

KDY JE KOMPOST VYZRÁLÝ

Doba, kdy je kompost vyzrálý závisí na materiálu a na tom, jak se o něj staráme. Má tmavě hnědou barvu, nepáchne, má schopnost zadržovat vodu, provzdušňovat půdu a obohacovat ji o živiny.

SPRÁVNÉ POUŽÍVÁNÍ KOMPOSTU

Počáteční finanční i časová investice se vrátí v podobně krásných, rychle rostoucích rostlin, kvalitního ovoce a zeleniny. Kompost se hodí ke všem plodinám, ocení jej i stromy a trávník. Na dostatečné zásobování půdy živinami stačí 1-2 cm vysoká vrstva kompostu ročně, která se zapracovává mělce do půdy. Chcete-li zlepšit podmínky růstu vaší rostliny v květináči, smíchejte kompost a půdu v poměru 1:1. Do trávníků používáme přesátý přes síto.

Více námětů na těchto odkazech:

<http://www.ekodomov.cz>

<http://www.kompostuj.cz>

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10800462866-obcanske-noviny/215562248430016-kompostujete/>

S využitím různých materiálů připravila Mgr. Radka Krysová